

Boikott-bonanza

Det er klart det er vanskelig å holde fast i nyanser når bombene regner over Kyiv, men det blir ikke mindre viktig. Det er forskjell på oligarker med milliardyachter og 13-åringer med fotballsko, og det er forskjell på statlige ballettkompanier og opposisjonelle samtidskunstnere.

Som alle andre våknet jeg til lyden av bomber og flyalarmer i alle kanaler torsdag i forrige uke. Jeg var i Kirkenes og gikk de få meterne fra hotellet, over torget, til samfunnshuset. Der holdt vi som planlagt et felles norsk-russisk NORDTING for elever i videregående skoler i Murmansk og Kirkenes. Det falt oss aldri inn å vurdere om arrangementet skulle avlyses eller ikke, Putins angrepskrig var for blodfersk den morgenen, men vi la inn en avstemning om Ukraina.

Men hvis festivalen Barents Spektakel skulle gått av stabelen denne uka, er det nok ikke sikkert vi hadde fått oppleve verken dette eller alle de andre meningsfulle møtene mellom folk, kunstnere og forskere fra begge sider av grensa, som Kirkenes kunne by på. Nå har nemlig boikott-manien slått inn.

Dette handler ikke om de opplagte boikottene, om fete oligarker, yachter på steroider, banker med Putin-kontoer, fotballandslag med russiske flagg, eller statlige propagandakanaler; la oss la de greiene ligge. Problemet er alt det andre, alle de problemstillingene som nok en

gang bekrefter at verden ikke er svart-hvit, men en grå tåke av nyanser og detaljer.

Lista er lang og blir lengre for hver dag: Popartisten *Girl In Red* forteller på Instagram at hun er «knust» fordi hun «må» avlyse sine konserter i Russland, rektor ved universitetet i Tromsø, Dag Rune Olsen, etterlyser instruks ovenfra på hvordan han nå skal forholde seg til forskningssamarbeid over grensa, Norway Cup vil ikke ha russiske ungdommer inn på Ekebergsletta, og Norsk Teater- og Orkesterforening har laget retningslinjer der de ser seg nødt til å faktisk påpeke at det fortsatt er greit å framføre musikk av russiske komponister - så lenge musikerne ikke kommer fra Russland.

Hvorfor tenker *Girl In Red* - eller hennes management, eller hvem det nå er som bestemmer - at det er bedre at hun, en artist som omtales som et «skeivt popikon», lar være å reise til Russland for å spre sine sanger og sine holdninger - er det ikke nettopp folk som henne som Russland trenger akkurat nå? Hvorfor tror UiT-rektor Olsen at hans egne forskere - spesialister

på Russland - ikke er i stand til selv å navigere i møtet med sine russiske kolleger, mennesker de gjerne har jobbet sammen med over mange år og utviklet vennskapsforhold til? Hva er det som gjør at Norway Cup ikke ser forskjell på det russiske fotballandslaget og 13-åringer - eller ikke ser muligheten de har til å påvirke ved å la en gjeng russiske ungdom oppholde seg i et usensurert medielandskap noen uker? Hvorfor ikke ønske ungdomsfotballspillerne varmt velkommen med et foredrag om Ukraina, bilder av døde russiske soldater og et besøk på Nobels fredssenter?

Hva skjedde med troen på at kontakt over grenser øker forståelse og minsker frykt og fiendskap? For spørsmålet må jo være hvordan vi tenker at vi skal komme videre her. Hvordan skal folk i Russland få tilgang til informasjon, hva kan vi gjøre for å hjelpe dem som faktisk forsøker å ta til motmæle, hvordan skal vi sørge for at det i framtida ikke er nødvendig for ordføreren i Vardø å panikkundersøke bomberommene i byen fordi han har en krakilsk atom-stormakt som nærmeste

nabo?

Jeg skjønner at folk vil gjøre noe. Boikott gir en god følelse. Boikott er handlekraft og kompromissløshet. Men boikott er også et forførende enkelt svar i en komplisert verden. Om det er riktig, er avhengig av hvem, hva og hvordan; djevelen er i detaljene.

Det er forskjell på oligarker og ungdom på kulturutveksling, og på fotballandslag og uavhengige kunstnere. Forskjellen ligger ikke bare i graden av makt og ansvar for dagens situasjon, men også i forhold til hvor håpet om forandring finnes: Noe av det mest slående i møtet med norske og russiske ungdom i Kirkenes, er hvor like de er. Smarttelefonene, referansene, Instagram-postene; dette er en generasjon som lever i samme verden, uavhengig av øst og vest, Russland og NATO. I alle fall gjorde de det inntil i forrige uke.

Både ungdom og andre i Russland er avhengige av åpne

linjer til verden, og de blir det stadig færre av. Siste nytt er visstnok at Facebook er borte. Og når Putin konsekvent stenger ned, hva velger vi å gjøre? I dag er det viktigere enn noensinne å holde døra mot Russland åpen for samtaler og fotball, møter og forskning, kunst og kritikk. Folk må møte folk.

Nordting er en folkebevegelse som fremmer og diskuterer samfunnspolitiske spørsmål knyttet til Nord-Norge og nordområdene, for eksempel eierskap til naturressurser, sentralisering, demokrati, kapitalisme og populisme. Nordting stilte liste til Stortingsvalget i 2017 og er ledet av Amund Sjølie Sveen. (Wikipedia.) Nordting besøkte Vardø for første gang under Tenningfestivalen i 2018 som ble arrangert av Kystoppøret og Vardø Restored.

Av Amund Sjølie Sveen, kunstner. Tidligere publisert i Nordnorsk debatt.

En fiende av min fiende må være min venn!?

Jeg rister oppgitt på hodet mens det gjør vondt inni meg ... hvor trådde vi feil, vi nordmenn, vi velutdannede, velinformerte nordmenn? Vel skal vi fordømme de forferdelige overgrepene som skjer i Ukraina, og vi skal fordømme dem som står bak, dem som profiterer på den og de som på et overordnet og velinformert plan støtter den.

Vi skal slå ring om hver eneste Ukrainsk flyktning, hver eneste Ukrainsk sivil som er igjen i Ukraina, hver eneste ukrainske soldat som forsvarer sitt moderland mot angriperen.

I krigens første dager så var norske myndigheter flinke med å gå ut å fortelle det norske folk at denne krigen var Putins ansvar, ikke den russiske borgeren eller nordmenn født i Russland eller russiske borgere som bor, studerer eller jobber i Norge.

Det var godt å se at man evnet å skille mellom Putin og mannen og kvinnen i gata. Men barn av russisk herkomst ble mobbet og trakassert. Noen enstake politikere, medier og "sosiale impactere" var ute med pekefingeren og prøvde å korrigere. Det er ikke barn av russisk herkomst som er skyld i det som skjer i Ukraina. Det er ikke nordmenn av russisk herkomst sitt ansvar. Det er ikke kvinnen og mannen i gata i Russland som er årsak til krigen i Ukraina.

Men allikevel så ser vi overgrep mot disse både i sosiale medier og i samfunnet. Sympatityrrianiet tramper på alle som måtte være av russisk herkomst. Vi ser eksempler så grove at man skulle tro det hørte til 30 og 40 tallets Tyskland og USA hvor mennesker av spesiell herkomst enten måtte gå med stjerne eller ble internert.

Vi, enkeltindividet, driver med sosial vigilantevirksomhet hvor vi setter vår moral, verdishet og politisk ståsted som mal for hva som er akseptabelt og måler de av russisk herkomst opp mot disse høyest egosentriske verdiene. Det siste var kjøreskolen som følte de måtte gjøre noe, de måtte vise sitt standpunkt til krigen i Ukraina, og valgte å gjøre det ved å spørre ut sine russiske kjøreskoleelever hva deres syn på krigen var. Var ikke deres svar i henhold til skolens verdier og syn så fikk ikke eleven kjøre opp hos dem.

For meg er det et overtramp på så mange plan og gjør meg sint og lei meg. Jeg trodde faktisk voksne mennesker skjønnte mer. Og så lurer vi på hvorfor våre barn hetser barn av russisk herkomst.

Leste en artikkel om en 98 år gammel kvinne som bodde i Kyiv, hun hadde vært 10 år i Gulag. Selv

hun utviste ikke slike holdninger mot det russiske folket, selv ikke russiske soldater.

Med hvilken selvoppnevnt rett gjør vi disse overgrepene mot våre medmennesker? Både den Ukrainske borger og de av russisk herkomst og kvinnen og mannen i gata i Russland er ofre i denne situasjonen; de fra Ukraina fordi de er angrepet og lider under krig, russerne og de av russisk herkomst fordi deres ledere fører en uønsket krig mot det de selv anser som sitt broderfolk og blir løyet til om det, det at det kan se ut som russiske vernepliktige har blitt ført uvitende ut i krig, og så der hvor vi må gå i oss selv, det at vi i Norge står for overgrep mot de uskyldige.

Det eneste vi gjør er å gi Putins propaganda apparat rett; vesten er i mot oss, de forsøker å undertrykke oss osv. osv.

Gratulerer så mye dere som farer rundt som selvoppnevnte høy-moralske sosialvigitanter, dere er Putins aller beste allierte i denne krigen som pågår, både på bakken, i sosiale medier og når det kommer til psykologiske påvirkningsoperasjoner.

Jeg gremmes!

Av Frank Cato Lahti